Žaža, Stanislav

K výrazovým prostředkům ujišťování a přesvědčování v ruštině a v češtině

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 2001, vol. 50, iss. A49, pp. [119]-125

ISBN 80-210-2600-6
ISSN 0231-7567

Stable URL (handle): https://hdl.handle.net/11222.digilib/101769
Access Date: 24. 02. 2024
Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

MUNI ARTS Masarykova univerzita Filozofická fakulta

Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University
digilib.phil.muni.cz

SBORNÍK PRACÍ FILOZOFICKÉ FAKULTY BRNĚNSKÉ UNIVERZITY
STUDIA MINORA FACULTATIS PHILOSOPHICAE UNIVERSITATIS BRUNENSIS
A 49, 2001

STANISLAV ŽAŽA

K VÝRAZOVÝM PROSTŘEDKŮM UJIŠŤOVÁNÍ A PŘESVĚDČOVÁNÍ V RUŠTINĚ A V ČEŠTINĚ

1. Již dříve jsme věnovali z porovnávacího hlediska pozornost výrazovým prostředkům vyjadřujícím některé postoje mluvčího k obsahu výpovědi (sr. zde seznam literatury 1972, 1979, 1981, 1985). Upozornili jsme na potřebnost diferenciace výrazů pravděpodobnostních, „arbitrativních", jako *авось, вероятно, по всей вероятности, видно, возможно, кажется, может быть, наверно(е), очевидно, по-видимому, скорее всего, едва ли, вряд ли*, č. *asi, bezpochyby, jistě*$_1$, *možná, patrně, pravděpodobně, snad, sotva, tuším, těžko, třeba, určitě*$_1$, ap. a výrazů přesvědčovacích, ujišťovacích, „persvazivních", „konfirmativních" (PV), jako *воистину, вправду, (и) впрямь, всерьёз, действительно, в действительности, ей-богу, железно, конечно, подлинно, поистине, правда, право, в (на) самом деле, серьёзно, факт, честное слово*, č. *doopravdy, dozajista, opravdu, skutečně, vskutku, vážně, fakt(icky), namouduši, věru, jistě*$_2$, *určitě*$_2$; *pochopitelně, přirozeně, pravda(že), ovšem(že), samozřejmě, samo sebou* ap. Sr. rovněž H. Běličová, 1983, s. 19; M. Čejka, 1979, s. 214; 1980, s. 59.

2. Charakteristika těchto výrazů ve slovnících (např. AS XI, s. 8; VRČS I, s. 328) i v některých mluvnicích, pokud tato slova registrují, není jednotná a dochází zde někdy k různým kontaminacím (ruští autoři zahrnují obojí zpravidla k sémanticky různorodé kategorii *vvodnych slov*, sr. např. RG, 1980, s. 230; KRG, s. 504, K. I. Bylinskij – D. E. Rozental', 1961, s. 90). Nedostatek diferenciace je způsoben mj. i tím, že jsou některé z těchto výrazů polyfunkční, a proto rozlišit jejich základní i dílčí významy, rozmanité významové přesahy a specifické odstíny v různých komunikativních funkcích je vskutku dosti nesnadné. Tím obtížnější je pak popsat fungování těchto slov v konfrontačním pohledu.

Velmi frekventované jsou zejména především *действительно, в (на) самом деле, правда, право, серьёзно, честное слово;* některé zaujímají postavení periferní, např. *воистину*. V č. jim odpovídají výrazy *opravdu, doopravdy, skutečně, vskutku, fakt(icky), jistě*$_2$, *určitě*$_2$, *vážně, vpravdě* a n. j.

Tyto PV jsou charakterizovány tak, že jimi mluvčí ujišťuje adresáta o upřímnosti svého tvrzení, o jehož pravdivosti je sám přesvědčen, a opravňuje proto

i adresáta, aby s jeho pravdivostí souhlasil (sr. výše M. Čejka). Podle vymezení H. Běličové mluvčí užitím těchto výrazů odstraňuje pochybnost adresáta, neboť o jistém faktu vypovídá buď na základě autopsie, nebo pramen své informace považuje za dostatečně hodnověrný. Za podstatný sémantický rys považujeme u těchto PV právě význam ‚ověřenost, popř. dokazatelnost propozičního obsahu, vylučující případné pochybnosti' (sr. S. Žaža, 1972, s. 54). M. Grepl-P. Karlík (1998, s. 492) uvádějí, že vedle performativních sloves typu *ujišťuji, ubezpečuji (tě), zaručuji se, přísahám* (r. *уверяю, убеждаю (тебя), ручаюсь, клянусь* – S. Ž.) patří tyto výrazy k základním prostředkům, jimiž se realizuje komunikativní funkce ujišťování (sr. též R. Konvalinková, 1995, 223). Mluvčí může ovšem adresáta ujišťovat i o upřímnosti své nejistoty, pochybnosti o něčem; z toho vyplývá, že jsou v zásadě tyto persvazivní výrazy kompatibilní s pravděpodobnostními, např. *Наш опыт,* может быть, действительно *удастся. Náš pokus se* možná opravdu *podaří.* – *Павел,* кажется, в самом деле *заболел. Pavel* zdá se doopravdy *onetocněl.* – *Авдеев* в самом деле, очевидно, *прав. A. má* skutečně asi *pravdu.* Sim.

3. Běžné jsou tyto PV především v oznamovacích výpovědích orientovaných na přítomnost nebo minulost: *Этот человек* действительно *так и думает, как он говорит. Ten člověk* opravdu *tak myslí, jak mluví.* – *Английскому языку краткословие* действительно *очень свойственно. Angličtině jsou krátká slova* skutečně *velmi vlastní.* – *Нет, послучайте; вы* в самом деле *мне нравитесь. Ne, poslyšte, vy se mi* doopravdy *líbíte.* Ostr. A. N. – *Коньяк* в самом деле *оказался хорошим. Ukázalo se, že je koňak* skutečně *dobrý.* Čech. – *У вас* правда *температура. Máte* opravdu *zvýšenou teplotu.* – *Видела Лику, она* правда *выходит замуж. Viděla jsem L.,* opravdu *se vdává.* M. Čechova – *Берти был* и впрямь *умён. B. byl* doopravdy *chytrý.* Erenb. – *А. Что мне делать? Б.* Право / Честное слово, *не знаю. To* vážně / opravdu *nevím.* – *Он обещал прийти и* подлинно *пришёл. Slíbil, že přijde, a* skutečně *přišel.* – *А. Вам не понравилось? Б.* Право же *нет. A. Vám (to) nechutnalo? B.* Opravdu *ne.* – *Пожалуй, он* [мужчина] *и* вправду *чем-то похож на героя Джека Лондона. Je snad* doopravdy *něčím podobný na hrdinu J. L.* Z lit. – [*Христос воскрес(е).*] Воистину *воскрес(е).* Vskutku *vstal z mrtvých.* Velikonoční blahopřání.

PV *в самом деле* je synonymní s *действительно: Здесь* в самом деле *чудесно. Zde* je opravdu / skutečně *nádherně.* – *Его прозвали «философом». Он и* в самом деле *занимался философией. Dali mu přezdívku „filozof". On se* opravdu *zabýval filozofií.* Kar. Avšak PV **на** (самом) деле má význam přímo protikladný, synonymní s výrazem в действительности ‚ve skutečnosti'. Mluvčí jím vyjadřuje přesvědčení, že faktický stav věcí předcházejícímu předpokladu, domněnce, tvrzení ap. odporuje: *Вам эта долина казалась неинтересной. A* на самом деле *здесь чудесно. Vám se to údolí zdálo nezajímavé. Ale/A* ve skutečnosti *je tu nádherně.* Z časop. – *Он говорит, что здоров;* на самом деле *едва дышит.* Ve skutečnosti *sotva dýchá.* VRČS – *Нередко думаешь об одном,* а на деле *выходит другое. Často člověk myslí na jedno,* a ve skutečnosti *to dopadá jinak.* Bab. Paradoxně se však někdy oba tyto výra-

zy zaměňují. Východiskem jejich kontaminace je zřejmě jejich užití v doplňovacích otázkách (sr. níže).

Pozn. 1. Stojí-li PV před jiným členem než před predikátem, je jeho platnost člensky zúžena (podobně jako je tomu např. při větné / členské negaci), postoj mluvčího se však v něm stále reflektuje: *Тогда состоялись первые* действительно *демократические выборы* ...opravdu *demokratické volby. – Её успехи можно считать* и впрямь *колоссальными. Její úspěchy lze považovat za* vskutku *kolosální.*

2. České *opravdu, doopravdy* může mít ovšem také význam obyčejného kvalifikujícího adverbia patřícího do roviny propoziční (= ‚opravdově'). Ruský protějšek je pak jiný, sr. *Měli se spolu* opravdu (= opravdově) *rádi. Они* искренне / по-настоящему *любили друг друга. – Lidé si* opravdu *přejí mír. Люди* по-настоящему / искренне *желают мира.* Někdy ovšem není rozlišení propoziční a postojové roviny snadné.

4. Ve zjišťovací otázce vyjadřují PV požadavek mluvčího vůči adresátovi, aby mu hodnověrně, na základě svého upřímného přesvědčení o ověřenosti, dokazatelnosti propozičního obsahu, potvrdil nebo vyvrátil jeho nejistotu nebo pochybnost: *Ирина* действительно *вышла замуж? I. se* opravdu *vdala? – А вы* в самом деле *думаете, что счастье можно скопить? Vy si* skutečně *myslíte, že se štěstí dá nahromadit? – Вам* правда *эта картина нравится? Vám se ten obraz* doopravdy *líbí? – Ты* правда *любишь меня? – тихонько шепнула Лёля.* Opravdu *mě miluješ? – tichounce špitla L.* Z lit. – *Это вы? – Я, я!* – Правда, *вы? – Я! Jste to vy? – Ano, já!* – Opravdu *vy? – Ano!* Z čas. – *Вы,* серьёзно, *хотите об этом говорить? Vy* vážně *chcete o tom mluvit?*

V doplňovací otázce chce mluvčí pomocí PV od adresáta na základě jeho upřímného přesvědčení o ověřenosti propozičního obsahu dosáhnout toho, aby mu hodnověrně sdělil, jaký je pravý stav věcí, neboť informaci, kterou má, chápe jako nejistou, mylnou nebo klamnou. Repertoár PV je zde omezen (neužívá se zde např. *правда*). Významy PV *действительно, в самом деле* a *на самом деле* se zde neutralizují ve ‚в действительности' podobně jako v češtině: *opravdu, doopravdy, skutečně* = ‚ve skutečnosti': *Где Елена Васильевна* действительно *живёт? Kde Je. V.* opravdu / skutečně / ve skutečnosti *bydlí? – Как это случилось* в / на самом деле? *Jak se to* doopravdy *přihodilo? – Почему Витя* на самом деле *сердится? Proč se V.* doopravdy *zlobí?*

5. V rozkazovacích výpovědích zdůrazňuje mluvčí pomocí těchto PV své upřímné přesvědčení o tom, že realizace propozičního obsahu je nutná a usiluje přimět adresáta, aby jej se stejnou hodnověrností realizoval. Např. *Вы маме* действительно *ничего не говорите! Mamince* skutečně *nic neříkejte!* V optativních výpovědích pak mluvčí vyjadřuje upřímnost svého přání s jistotou dosáhnout ověřitelné realizace propozičního obsahu (proti případnému opaku), např.: *Лишь бы папа* действительно *всё понял! Jen aby tatínek* skutečně *všechno pochopil! – Если бы Ева* в самом деле *вернулась вовремя! Kéž by*

se E. opravdu *vrátila včas! – Только бы завтра* действительно *не было дождя! Jen aby zítra* doopravdy *nepršelo!*

6. Existenci uvedených PV ve výpovědích žádacích, podobně jako i v oznamovacích výpovědích situovaných do budoucnosti, v zásadě odporuje skutečnost, že děj, který se dosud nekonal, teprve předpokládaný, nemohl ještě být ověřen; chybí zde tedy podstatný významový rys, vlastní těmto výrazům ve výpovědích situovaných do přítomnosti nebo minulosti. Pokud je v těchto výpovědích výrazů typu *действительно / opravdu* přece jen užito, sbližují se zde sémanticky s PV *наверняка, непременно, обязательно, ей-богу, во что бы то ни стало* ap., v č. *jistě*$_2$, *určitě*$_2$, *rozhodně, bezpodmínečně, přísámbohu, na mou duši* ap. které jsou svým významem ‚vyloučení nemožnosti /nepravděpodobnosti' způsobilé pro ujišťování, přesvědčování adresáta, avšak postrádají rys ‚propoziční obsah ověřen'. Vyjadřují jen vysoký stupeň přesvědčení o platnosti obsahu (sr. M. Grepl-P. Karlík, s. 483). Tím ovšem nabývají rázu výrazů arbitrativních, signalizujících, že mluvčí ‚přesvědčuje sám sebe' (sr. F. Kopečný, 1962, s. 256), že svým ujišťováním nebo přesvědčováním adresáta zastírá jisté procento své pochybnosti (sr. H. Běličová, s. 20). Např. *Петр* наверняка *опоздает. P.* rozhodně / jistě / určitě *přijde pozdě. – Рабочим разъясняли, что они* наверняка *победят царизм. Dělníkům se vysvětlovalo, že* určitě *zvítězí nad carizmem.* Z odb. lit. – *Иван Сергеевич,* обязательно / непременно *приходите и с женой в гости на следующей неделе! – I. S.,* rozhodně *přijďte příští týden i s manželkou na návštěvu! – Вот скоро весна, я* непременно *отправлюсь в Обломовку. Brzo bude jaro, já se* určitě *vypravím do O.* Čern. – Ей-богу, *возьму да выдеру* [тебя] *кнутом.* Na mou duši *se seberu a spráskám tě bičem.* Fad.

7. Chce-li mluvčí zdůraznit, že hodnotí realizaci obsahu výpovědi jako samozřejmou, přirozenou, očekávanou, a zároveň o tom přesvědčit adresáta, může to učinit pomocí výrazů *естественно, понятно(е дело), (само собой) разумеется, конечно; přirozeně, pochopitelně, samozřejmě, samo sebou, to se ví (rozumí), ovšem.* Např.: Разумеется, *мало кто дочитал до конца эту статью.* To se rozumí, *málokdo dočetl ten článek do konce.* VRČS – *Я,* разумеется, *с его фантазиями не согласился. Já jsem,* to se rozumí, *s jeho fantaziemi nesouhlasil.* Z čas. – *Дяде,* естественно, *пришлось бежать. Strýček* přirozeně *musel uprchnout.* RGP – *Отец,* понятно, *сразу догадался, в чём дело. Otec se* pochopitelně *hned dovtípil, oč jde. – Эта задача будет для вас,* конечно, *пустяком. Ten úkol pro vás* ovšem *bude maličkost.* ČRS – *Оно,* конечно, *бывает всякое.* To se ví, *může se stát všelicos.* VRČS

V ruštině se tyto výrazy mohou vyskytnout i ve zjišťovacích otázkách. Možným českým ekvivalentem je však jen otázka prezumptivní. Např. *Вы,* конечно, *знакомы с ним? Vy se s ním* ovšem *znáte, ne? – Вы,* конечно, *к моему сыну по какому-нибудь делу? Vy jdete,* ovšem, *za mým synem v nějaké záležitosti, že ano?* Lern.

Možné je užití těchto PV i ve výpovědích rozkazovacích: *Верните нам,* конечно, *наши документы! Vraťte nám* ovšem *naše doklady! – Вы об этой истории,* само собой, *не упоминайте! O té historii se* samo sebou *nezmiňujte!*

Sémantika výpovědí přacích – nejistota, zda se projev vůle mluvčího uskuteční, nebo ne – uplatnění těchto výrazů brání: **Лишь бы,* понятно, *еще раз увидеть её! * Jen ji tak* pochopitelně *ještě jednou uvidět!*

8. Některé z uvedených výrazů mohou fungovat i jako samostatné věty. Nejširší funkční rejstřík má PV *правда.* Souvisí to bezpochyby s tím, že se toto slovo v podstatě nevzdálilo původnímu významu substantiva, sr. *Это* правда / Правда *ли, что вы хотите нас покинуть? Je to pravda, že nás chcete opustit?* Ve významu ‚opravdu' (sr. zde 4) vystupuje jako samostatná zjišťovací otázka, sr. *А. Мне ваша картина нравится. Б.* Правда? / *Нет,* правда? *A. Mně se váš obraz líbí. B.* Opravdu? / *Ne,* opravdu? – *A. Сколько вам лет? Б. Двадцать девять. А.* Правда? *Б. Да. A. Kolik je vám let? B. 29. A.* Doopravdy? *B. Ano.* Kromě toho má však *правда* i význam vybídnutí k souhlasu s tvrzením mluvčího, tj. ‚že ano?', ‚že je to tak (jak říkám)?' – Не правда ли, *смелая мысль – переводить Бодлера? Odvážná myšlenka – překládat Baudelaira,* není-liž pravda? Z lit. – *Кого нет, тому всё равно.* Правда? *Kdo (už) není, tomu je všechno jedno.* Že ano? Čuk. Může být rovněž i přitakáním (= да): Правда, – *сказал я.* Ano, *řekl jsem.* Tamt. PV *действительно* a *в самом деле* se však vyskytují jen jako samostatné zjišťovací otázky, ne jako vybídnutí k souhlasu: *А. Петровы развелись. Б.* Действительно? / В самом деле? *A. P. se rozvedli. B.* Doopravdy?

PV typu *естественно* a také PV *непременно, обязательно* fungují samostatně zpravidla jako přitakání. Jsou v podstatě všechny synonymní a liší se jen stupněm intenzity souhlasu mluvčího: *А. Вы мне дадите (этот)словарь на два дня? Б.* Естественно / понятно / (само собой) разумеется / конечно / непременно / обязательно...! *A. Půjčíte mi ten slovník na dva dni? B.* Přirozeně / pochopitelně /samozřejmě / to se rozumí (samo sebou) / ovšem(že) / rozhodně...! – *Я вас ещё увижу сегодня? – Да, да,* конечно, – *заторопился Сабуров.* – Конечно, *увидите. Uvidím vás ještě dnes? – Ano, ano,* ovšem, – *pospíšil si S.* – Ovšemže *uvidíte.* Sim.

9. Výrazy *правда* a *конечно* zčásti zasahují svými významy i mimo oblast přesvědčování a ujišťování. Mluvčí jimi vyjadřuje, že nějaká skutečnost, kterou připouští, je v jistém rozporu s možným očekáváním, se skutečnou situací apod.: *Это,* конечно, *была ошибка, что он не пришел сам. Byla to* ovšem *chyba, že nepřišel sám. – Это,* правда, *на бумаге, в действительности же это совсем иначе. To je* ovšem *na papíře, ve skutečnosti je to docela jinak.* ČRS – *Руднев безпрестанно воевал с Павловским,* правда, *без особого успеха. R. neustále bojoval s P.,* ovšem *bez zvláštního úspěchu.* Verš.

Vyjadřují-li tyto PV, že jde o skutečnost, která je korigována následujícím faktem, ale nemůže mu zabránit, máme co činit se vztahem přípustkově odporovacím. V č. je ekvivalentem PV výraz *sice, ovšem* (sr. PMČ, 1995, s. 562). Např. *Это,* правда, *дорого, но красиво. Je to* sice *drahé, ale krásné.* RČS – *Это звучало упрёком,* правда, *мягким, но упрёком. Znělo to výtkou,* sice *mírnou, ale výtkou.* Sim. – *Они* [учителя] *люди,* конечно, *учёные..., но имеют очень странные поступки. Jsou to* ovšem /sice *lidé učení, ale mají velice zvláštní chování.* Gog.

V č. se *ovšem* uplatňuje i jako odporovací spojka. V ruštině je toto užití méně obvyklé: *Hledal celý den,* ovšem *marně. Он искал весь день,* но *напрасно.* ČRS – *Auto se nám líbí,* ovšem *koupit ho nemůžeme. Машина нам нравится,* однако *купить её нельзя.*

ZKRATKY

AŠ Словарь современного русского литературного языка 1–17, Москва, 1950–1965
Bab. S. P. Babajevskij
Čech. A. P. Čechov
Čern. N. G. Černyševskij
ČRS Česko-ruský slovník ČSAV 1–2, Praha-Moskva 1976
Čuk. N. Čukovskij
Erenb. I. G. Erenburg
Fad. A. A. Fadějev
Gog. N. V. Gogol
Kar. A. A. Karavajeva
KRG Краткая русская грамматика
Lerm. M. Ju. Lermontov
PMČ Příruční mluvnice češtiny
PMRČ Příruční mluvnice ruštiny pro Čechy
RČS Rusko-český slovník ČSAV 1–2, Praha-Moskva 1978
RGM Русская грамматика 1–2, Москва
RGP Русская грамматика 1–2, Praha
Tamt. Tamtéž
Verš. K. A. Veršinin
VRČS Velký rusko-český slovník 1–6, Praha 1952–1964
Z čas. Z časopisu
Z lit. Z literatury
Z odb. lit. Z odborné literatury

LITERATURA

BAUER, J. a kol. Příruční mluvnice ruštiny pro Čechy 2. Skladba. Praha, SPN, 1979[3].
BĚLIČOVÁ, H. Modální báze jednoduché věty a souvětí. Linguistica V. Praha, ČSAV, 1983.
ČEJKA, M. Propozice a stanoviska mluvčího k jejímu obsahu. *Slovo a slovesnost,* 1979, roč. 40, s. 214–217.
— Postavení jistotní modality ve struktuře výpovědi. *Otázky slovanské syntaxe* IV/2, 1980, s. 53–62.
GREPL, M. K problematice klasifikace ilokučních aktů III. *SP FFBU* A 45, 1997, s. 53–59.
GREPL, M. – KARLÍK, P. Skladba češtiny. Olomouc, Votobia, 1998.
KONVALINKOVÁ, R. O jistotách. *Pocta Dušanu Šlosarovi.* Boskovice, Albert, 1995, s. 223–226.
KOPEČNÝ, F. Základy české skladby. Praha, SPN, 1962[2].
Mluvnice češtiny 3. Praha, Academia, 1987.
Příruční mluvnice češtiny. Ed. P. Karlík, M. Nekula, Z. Rusínová. Praha, NLN, 1995.
ŽAŽA, S. K výrazovým prostředkům tzv. jistotní modality. *Slavica Slovaca,* 1972, roč. 7, č. 1, s. 54–57.

— K úloze tzv. větných adverbií při vyjadřování mluvčího k propozičnímu obsahu. *Slovo a slovesnost,* 1979, roč. 40, s. 135–139.
— K diferenciaci tzv. postojových komentátorů propozičního obsahu. *Čs. rusistika,* 1981, roč. 26, č. 1, s. 11–15.
— K funkcím tzv. konfirmativ v ruštině a v češtině. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis,* FF, Philologica, 1985, roč. 52, s. 221–225.
Былинский, К. И. – Розенталь, Д. Э. Трудные случаи пунктуации. Москва, Искусство, 1961.
Золотова, Г. А. и колл. Коммуникативная грамматика русского языка. Москва, ФФ МГУ, 1998.
Краткая русская грамматика. Москва, Русский язык, 1989.
Русская грамматика 1–2. Москва, Наука, 1980.
Русская грамматика 1–2. Praha, Academia, 1979.

СЛОВА, ВЫРАЖАЮЩИЕ УБЕЖДЕНИЕ И УВЕРЕНИЕ В РУССКОМ И ЧЕШСКОМ ЯЗЫКАХ

Автор статьи описывает т. наз. персвазивные выражения, т. е языковые средства, при помощи которых говорящий уверяет собеседника в искренности своего утверждения, вытекающей из убеждения, что реализация содержания его высказывания им самим или другим лицом проверена. К указанным выражениям относятся, напр., р. *действительно, в самом деле, правда, подлинно, поистине* и др., ч. *opravdu, doopravdy, skutečně, vskutku* и др. Подобные выражения необходимо отличать от вводных слов, выражающих оценку говорящим степени достоверности сообщаемого, как р. *очевидно, вероятно, может быть, кажется, наверное, пожалуй* и др., ч. *zřejmě, pravděpodobně, patrně, možná, zdá se, asi, snad* и т. п. Внимание читателя обращается на роль персвазивных выражений в разных коммуникативных типах высказываний: устанавливаются модификации значений этих выражений, связанные с разными коммуникативными функциями высказывания (вопросительной, побудительной, оптативной), напр. *Ирина* действительно *вышла замуж? Irena se* opravdu *vdala? – Вы маме* действительно *ничего не говорите!* В высказываниях, содержание которых относится к будущему и, следовательно, его релизация пока не проверена, указанные выражения сближаются с такими словами, как *наверняка, непременно, обязательно, ей-богу* и др., ч. *jistě, určitě, rozhodně, na mou duši* и т. п., напр.: *Петр* наверняка *опоздает. Petr se* jistě/určitě/rozhodně *opozdí.* Особым подтипом персвазивных выражений автор статьи считает слова, дающие оценку содержания высказывания, как естественного, понятного, само собой разумеющегося, напр., *естественно, понятно, разумеется , конечно,* ч. *přirozeně, pochopitelně, samo sebou, ovšem*: *Отец,* понятно, *сразу догадался, в чем дело. Otec se* pochopitelně *hned dovtípil, oč jde.* В заключение статьи приводятся случаи употребления разных персвазивных слов как самостоятельных предложений, а также примеры использования их в других функциях.